

A. L. VAN HULZEN

OM DE WAARHEID

DE waarheid is meer dan eens afgebeeld als een jonge vrouw. Ze lijkt op de Italiaansche vrouw der late middeleeuwen, van wie gezegd is, dat ze nooit ouder werd dan twintig jaar, hoe lang ze ook leefde. Evenals deze, behoort ook zij door haar schoonheid, maar deze schoonheid wordt alleen opgemerkt door mensen, die haar goed kennen. Ook wordt ze wel luid geprezen om haar schoonheid, evenals die Italiaansche, maar ze wordt nog veel meer verguisd.

Er bestaat een oude penning, waarvan noch de herkomst, noch de versvaardiger bekend is. Ze laat een vrouwenbeeld zien, geheel omsluierd. Onder dit beeld staat: DE WAARHEID en langs de rand: Ik weef zelf de sluijer. De waarheid van deze beelding der waarheidsopenbaring blijkt in het leven telkens.

De Romeinsche wereld ging prat op haar zuiver rechtsbesef. Het Romeinsche recht was het modelrecht. Zoo ergens, dan kon de waarheid in het Romeinsche rechthuis een onderdak vinden. Daar werd zij beschermd.

En toch . . . .

De eenige Mensch, Die zondeloos geleefd heeft, werd in Zijn eer gekrenkt in dit rechthuis. Jezus moest onder de critiek van den Romein door. Deze verklaarde Hem onschuldig, maar deed Hem uit vrees voor de Joden niettemin de geeselsweep over de rug striemen en verwees Hem naar de plek, waar de schavuiten werden terechtgesteld. De Heiland kende de Romeinsche

vereering voor de waarheid en het recht en riep Pontius Pilatus tot de orde met het koninklijke woord: Een iegelijk, die uit de waarheid is, hoort Mijn stem. Een woord, dat in den rechterden Stoïcijn wakker maakte, die met een: „Wat is waarheid!” zijn kloppend geweten tot rust trachtte te brengen. Het „recht” had voor de waarheid een kruis.

Joannes Scotus, de wijsgeerige Middeleeuwer, stelde zijn meening kort en bondig: Autoriteit is alleen de waarheid. Ik weet wel, dat we tusschen subjectieve en objectieve waarheid moeten onderscheiden.

Als Johannes Hus aan de paal te Praag brandt, werpt een oud vrouwtje ook een takkenbosje in het vuur. „O sancta simplicitas!” zegt de martelaar. En hij heeft medelijden met het menschje, dat het op haar wijze ook voor de waarheid opneemt. Men kan het voor de waarheid opnemen en tegelijk de leugen dienen. Omdat men deze twee niet van elkander onderkent.

Tot de geloovige Joden zegt Jezus: „Gij zult de waarheid verstaan en de waarheid zal u vrij maken.” En als Zijn tegenstanders Hem attent maken op hun afkomst van Abraham, spreekt Hij: „Indien gij Abrahams kinderen waart, zoudt gij Abrahams werken doen. Maar nu zoekt gij Mij te dooden, een mensch, die tot u de waarheid gesproken heeft.”

Om ze dan opeens te ontmaskeren met een woord, dat alle critiek in scherpte overtreft en dat inslaat als

een bliksem: „Gij zijt uit den vader den duivel, die niet in de waarheid staat, want geen waarheid is in hem. Hij is een leugenaar en de vader van de leugen. Maar Mij, omdat ik de waarheid zeg, gelooft gij niet.”

Christus is altijd en overal de onomsluierde Waarheid.

De crisis onzer dagen is in elk geval resultaat van de leugen.

Als de menschen de waarheid aanvaardden, de demon der leugen willen uitwerpen, dan is de wereld gered. Maar dan zullen er heel wat sluiers aan flarden moeten. En hier zit het nu juist op vast.

Da Costa zei op zijn sterfbed tot een jongen vriend: „Jongeling, wees waar!” En hiermee schonk hij hem het geheim van het geluk.

Waar zijn — is de voorwaarde voor iedere samenleving. Het is heelemaal niet erg, dat iemand critiek heeft op de levensopenbaring van de naaste. Maar laat hij die eerlijk zeggen, dáár, waar ze hoort. Wij moeten de waarheid en de vrede liefhebben, maar nooit de vrede ten koste der waarheid.

Niemand verbeelde zich, dat hij een teveel aan echte vrienden zal krijgen — echte vriendschap is veel te duur — maar laat hij heel blij zijn met eerlijke vijanden.

Er zijn menschen, die als Bilderdijk met hun gebreken te koop loopen. We hoeven ze daarom niet te prijzen, maar ze staan hooger dan al die slimmingen, die zich weten te verbergen achter ik weet niet wat voor mooie maskers.

Er zijn menschen, die hun naaste openhartig uitkafferen, of ten minste precies durven zeggen, waarom hij hun onsympathiek is. En ook zij staan hooger dan al die vredelievenden, die hun medemenschen achter hun ruggen met orakeltaal bestrijden en die als hun attributen kiezen stroopkan en dolk. Als een kind eerlijk ondeugend is, eerlijk brutaal zelfs, straf dan alleen het

kwaad, maar heb respect voor zijn eerlijkheid. Wie eerlijkheid weet te kweken in een kind, vormt een karakter en bewijst misschien een heel geslacht een onwaardeerbare dienst.

Waarheid moet beleden worden.

Woorden moeten daden zijn.

Frasen zijn sluiers, die de waarheid verbergen.

Waarheid is tenslotte geen verzameling geijkte termen, zelfs geen collectie teksten. Waarheid is levensuiting van levenshouding en deze, bepaald door de Heilige Schrift.

Waarheid is eenvoudig. Waarheid is in doeken gewonden en ligt in een kribbe.

Op de waarheid moet allereerst de literatuur getoetst. Van de Hulst schreef over de waarheid in het kinderboek. Zijn eigen boeken zijn allereerst waar. Wie de objectieve Waarheid erkent moet ook subjectief waar zijn in zijn werk. Maar ook, wie dit laatste wil, heeft zich voor de objectieve Waarheid te buigen. In een Christelijke roman mag het daarom niet wriemelen van teksten en versjes en olievette woorden, diebaarheden van dertien in het dozijn, maar het boek moet in zijn tekening van goed en kwaad zuiver zijn.

De Christen-auteur staat, omdat hij Christen is, kritisch tegenover dat kwaad. Zijn romanstructuur is Christelijk naar haar aard. Het is daarom dwaasheid om te vragen of kunst Christelijk kan zijn. De eenige vragen, die men hier doen kan, zijn deze, of een Christen kunstenaar kan zijn, of een kunstenaar Christen. En dat zijn de vragen, die in direct verband staan met de waarheid van het boek.

Waarheid staat niet tegenover fantasie. Fantasie kan leugenachtig zijn, maar ze kan ook waarheidsopenbaring wezen. Lees maar eens dat prachtboekje van Ina Boudier-Bakker over „De verschijningen der menschenziel in het sprookje”.

Dorothy F. Wilson, de begaafde oude leerlinge van Westhill Training College,

schrijft in haar mooie werk over de kinderziel, dat de fantasie voorafgaat aan de kunst van nobel te leven.

Aan het leven naar de beginselen der waarheid. Waar in het kinderleven de fantasie een rol van betekenis speelt en ook hier de zonde haar invloed ter verwording heeft, is het de taak van opvoeders om deze fantasie te leiden. Om haar door waarheid te laten beheerschen.

Zoodra er verwarring komt van fantasie en werkelijkheid is de leugen ontstaan. Hier is bijzondere tact noodig om te onderscheiden. En deze leiding moet thuis al haar heilzaam resultaat hebben gehad bij het spel, eer het kind op school komt.

Spel en werkelijkheid behooren streng gescheiden te blijven, al mag het spel niet als iets minderwaardigs beschouwd. Montessori heeft het spel veroordeeld, omdat zij meent, dat een kind door het spel het leven niet durft aanvaarden als werkelijkheid.

Dit is overdreven, al zit ook hier weer een kern van waarheid in. Het sprookje, al is het een verhaal der onwerkelijkheid, kan toch de waarheid dragen.

Zelfs kan het de leugen bestrijden en dit doet het misschien meer dan men denkt.

Als God de ban opheft van het Israëlietische volksleven, is het eerste gebod, dat Hij het volk oplegt in Zacharia's vermaning: Spreekt waarheid onder elkander.

Dit gebod heeft een verstrekkende betekenis, geeft de conditie waaronder het volksgeluk gewaarborgd is.

Wij zullen wijs doen deze duidelijke woorden der Heilige Schrift ter harte te nemen. Zij geven de echte levenskunst in een enkele gedachte.

In de onderhouding van dit gebod krijgt het leven de goudkleur.

In het teeken der waarheid kunnen wij allerlei moeilijkheden overwinnen. Comenius schreef: „Ieder mensch moet aan politiek doen, zóó, dat hij met zijn menschen in eendracht eerlijk leeft, hun het leven veraangenaamt, hen raadt en helpt.”

Naar het woord van den Apostel: „De waarheid betrachtende in liefde”, dat gebouwd is op Jezus' woord: „Wat gij wilt dat u de menschen doen, doe gij hun desgelijks”.